

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Ministerie van Financiën

[Uitsluitend elektronisch verzonden via www.internetconsultatie.nl](http://www.internetconsultatie.nl)

Den Haag, 18 december 2023

Ref: B23.27

Betreft: Voorontwerp voor het implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering

Geachte heer/mevrouw,

Graag maakt Eumedion, het corporate governance en duurzaamheidsforum voor institutionele beleggers, gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het consultatiedocument d.d. 20 november 2023 inzake het voorontwerp voor het implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering (hierna: ontwerpbesluit).¹ Eumedion heeft een aantal kritische kanttekeningen. Hieronder lichten wij deze nader toe.

1. Gekozen implementatiewijze ongelukkig

Een deel van de richtlijn duurzaamheidsrapportering (hierna: CSRD)² – te weten de inhoudelijke duurzaamheidsrapporteringsverplichtingen voor ondernemingen – wordt geïmplementeerd in het ontwerpbesluit. De rest van de CSRD – te weten de wijzigingen die de CSRD brengt in de regelgeving voor accountantsorganisaties en externe accountants door de voorgeschreven controle van duurzaamheidsrapportering en de voorschriften over het algemeen beschikbaar stellen van de duurzaamheidsrapportage door beursvennootschappen – worden niet in het ontwerpbesluit geïmplementeerd maar in het voorontwerp voor de wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering (hierna: ontwerpwet). In de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit (p. 10) wordt er onder meer op gewezen dat de gekozen implementatiewijze *“zorgt voor zoveel mogelijk eenvormigheid en een helder kader, doordat de begrippen uit het jaarrekeningenrecht van toepassing zijn, daaronder begrepen de criteria om vast te stellen of sprake is van een grote,*

¹ Besluit van ...houdende regels ter implementatie van Richtlijn (EU) 2022/2464 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 537/2014, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Richtlijn 2013/34/EU, met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen (PbEU 2022, L322).

² Richtlijn (EU) 2022/2464 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 537/2014, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Richtlijn 2013/34/EU, met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen (PbEU 2022, L322).

middelgrote of kleine vennootschap". Eumedion vindt de gekozen implementatiewijze ongelukkig om de volgende redenen:

1. de gekozen implementatiewijze zorgt ervoor dat het lastig is om inzicht te krijgen in de toepasselijke regels;
2. de hoofdlijnen met betrekking tot de duurzaamheidsrapportage zouden net als bij de voorschriften voor de jaarrekening in de wet zelf moeten worden opgenomen; en
3. zaken dreigen tussen wal en schip te vallen.

Hieronder lichten wij deze punten nader toe.

Ad 1. De gekozen implementatiewijze zorgt ervoor dat het lastig is om inzicht te krijgen in de toepasselijke regels

De gekozen implementatiewijze zorgt ervoor dat het lastig is om inzicht te krijgen in de regels die van toepassing zijn. Zodra de ontwerpwet tot wet wordt verheven, zal uit artikel 5:25c van de Wet op het financieel toezicht (hierna: Wft) voortvloeien dat uitgevende instellingen die Nederland als lidstaat van herkomst hebben (onder meer) moeten verklaren dat het bestuursverslag is opgesteld overeenkomstig de in artikel 29 ter van de richtlijn jaarrekening bedoelde standaarden voor duurzaamheidsrapportering. In het ontwerpbesluit is een andere implementatiewijze gekozen. Zodra dat besluit in werking is getreden, vloeit uit het ontwerpbesluit: a) de verplichting voort voor beursvennootschappen (met uitzondering van micro-vennootschappen), alle andere grote vennootschappen, beursgenoteerde banken of verzekeringsmaatschappijen ongeacht hun rechtsvorm (met uitzondering van beursgenoteerde micro-banken en dito verzekeringsmaatschappijen) en grote niet-beursgenoteerde banken en verzekeringsmaatschappijen om een duurzaamheidsrapportage op te stellen en b) de inhoudelijke eisen waaraan moet worden voldaan. Het is voor Eumedion niet duidelijk waarom het noodzakelijk is om deze inhoudelijke eisen in het ontwerpbesluit uit te schrijven en niet net zoals in de ontwerpwet kan worden volstaan met een dynamische verwijzing naar de in de richtlijn jaarrekening bedoelde eisen die aan de duurzaamheidsrapportage worden gesteld. Daarnaast is het ook niet duidelijk waarom het toepassingsbereik van de standaarden voor duurzaamheidsrapportering in het geval van uitgevende instellingen die Nederland als lidstaat van herkomst hebben uit de ontwerpwet blijkt en voor de andere groep ondernemingen die moet voldoen aan de CSRD dit niet uit de ontwerpwet volgt maar uit het ontwerpbesluit. Met het oog op de inzichtelijk- en vindbaarheid van de toepasselijke regels is Eumedion er voorstander van dat bij de implementatie van de CSRD in de Wft en Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) en de daaronder hangende lagere regelgeving wordt uitgegaan van een consistente implementatiewijze.

Ad 2. De hoofdlijnen met betrekking tot de duurzaamheidsrapportage zouden net als bij de voorschriften voor de jaarrekening in de wet zelf moeten worden opgenomen

Op p. 10 van de nota van toelichting valt het volgende te lezen: “De voorschriften voor de jaarrekening die in de wet zijn vastgelegd, zijn eenvormiger en meer op hoofdlijnen gericht. Daarom wordt vastgehouden aan de traditie van algemene maatregelen van bestuur ter uitvoering van richtlijnen die niet zien op de jaarrekening maar wel betrekking hebben op bestuursverslagen en andere bij de jaarrekening te voegen jaarlijkse verslagen en verklaringen”. Wat Eumedion betreft snijdt deze redenering geen hout. Daarnaast strookt deze implementatiewijze niet met de Aanwijzingen voor de regelgeving.³ Eumedion meent dat – net als de hoofdlijnen die in artikel 2:393 BW zijn opgenomen ten aanzien van het onderzoek van de jaarrekening – ook de hoofdlijnen met betrekking tot de duurzaamheidsrapportage in de wet zelf zouden moeten worden opgenomen. Alleen de uitwerking van die hoofdregels zou op een lager niveau moeten kunnen plaatsvinden.

Concreet betekent dit dat – net als de wettelijke hoofdlijnen die in artikel 2:393 BW zijn opgenomen ten aanzien van het onderzoek van de jaarrekening – op zijn minst de volgende elementen in de wet zelf zouden moeten worden geregeld:

- Door wie de duurzaamheidsrapportage moet worden vastgesteld: zoals wij in paragraaf 2 nader uiteen zullen zetten, menen wij dat de duurzaamheidsrapportage net als de jaarrekening zou moeten worden vastgesteld door de algemene vergadering.
- Aan welke partijen de opdracht tot onderzoek van de duurzaamheidsrapportage mag worden verleend: net als bij de jaarrekening zou uit de wet moeten blijken aan wie de opdracht mag worden verleend. Zoals wij in paragraaf 3 nader uiteen zullen zetten, acht Eumedion het wenselijk dat Nederland gebruik maakt van de lidstaatoptie om een andere accountantsorganisatie of een geaccrediteerde onafhankelijke verlener van assurancediensten toe te staan de duurzaamheidsrapportage te beoordelen.
- Het in de CSRD neergelegde recht voor 5%- aandeelhouders om te vragen om een verslag over bepaalde elementen van de duurzaamheidsrapportage: zoals wij hieronder uiteen zullen zetten, is dit recht thans niet geïmplementeerd en dient dit percentage in Nederland te worden verlaagd naar 3%.
- De intrekking van de opdracht tot onderzoek van de duurzaamheidsrapportage.⁴
- De vorm van het assuranceoordeel (goedkeurend, met beperking, afkeurend, oordeelsonthouding).⁵
- Wanneer de duurzaamheidsrapportage kan worden vastgesteld.⁶

³ Uit aanwijzing 2.19 volgt namelijk dat bij de verdeling van de elementen van een regeling over de wet en algemeen verbindende voorschriften van lager niveau, de wet ten minste de hoofdelementen van de regeling moet bevatten.

⁴ Vgl. art. 2:393 lid 2 BW.

⁵ Vgl. art. 2:393 lid 6 BW.

⁶ Vgl. art. 2:393 lid 7 BW.

Ad 3. Zaken dreigen tussen wal en schip te vallen

Bovenal dreigen er door de gekozen implementatiewijze zaken tussen wal en schip te vallen. Gewezen kan worden op het in de CSRD neergelegde recht voor 5%- aandeelhouders om te vragen om een verslag over bepaalde elementen van de duurzaamheidsrapportage. Uit de CSRD volgt dat aandeelhouders die (alleen of gezamenlijk) meer dan 5% van de stemrechten of meer dan 5% van het kapitaal van de onderneming vertegenwoordigen het recht moeten hebben om voor een algemene vergadering een ontwerp-resolutie in te dienen waarin wordt gevraagd dat een geaccrediteerde derde die niet tot hetzelfde auditkantoor of hetzelfde netwerk behoort als de wettelijke auditor die of het auditkantoor dat de wettelijke controle uitvoert, een verslag opstelt over bepaalde elementen van de duurzaamheidsrapportage en dat dit verslag ter beschikking wordt gesteld van de algemene vergadering.⁷ Aangezien overweging 75 van de CSRD verwijst naar de nationale drempel van het 'algemene' agenderingsrecht voor aandeelhouders, dienen in Nederland de hiervoor genoemde percentages te worden verlaagd naar 3%. In de memorie van toelichting op de ontwerp-wet (p. 18) valt te lezen dat voornoemd recht voor aandeelhouders door het Ministerie van Justitie en Veiligheid zal worden geïmplementeerd bij algemene maatregel van bestuur. Tot onze verbazing wordt hier in het ontwerpbesluit helemaal niet in voorzien. Wij adviseren om alsnog (bij voorkeur op wetsniveau) te voorzien in dit recht voor aandeelhouders. Ook de implementatie van artikel 3, onderdeel 26 (wijziging artikel 38 Auditrichtlijn) lijkt tussen wal en schip te vallen. Volgens de memorie van toelichting op de ontwerp-wet (p. 18) zou dat artikel deels door het Ministerie van Justitie en Veiligheid worden geïmplementeerd bij algemene maatregel van bestuur. Dat artikel wordt echter niet genoemd in de transponeringstabel bij het ontwerpbesluit.

2. De duurzaamheidsrapportage zou (net als de jaarrekening) moeten worden vastgesteld door de algemene vergadering

De CSRD voorziet onder meer in de vaststelling van uniforme Europese verslaggevingsstandaarden voor het rapporteren over materiële duurzaamheidsaspecten. Dit moet de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie van Europese beursvennootschappen consistent, betrouwbaar en vergelijkbaar maken. De informatie zal hiertoe ook worden beoordeeld door een accountant. In eerste instantie zal die accountant een beperkte mate van zekerheid moeten afgeven bij de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie, maar het streven is dat dit op middellange termijn wordt vervangen door een redelijke mate van zekerheid. Dit is ook het 'zekerheidsniveau' dat een accountant afgeeft bij de financiële informatie in de jaarrekening. De Europese wetgever laat hiermee zien dat de duurzaamheidsinformatie even belangrijk zal zijn als de financiële informatie.⁸ Om de verantwoording over de duurzaamheidsprestaties aan de algemene vergadering kracht bij te zetten,

⁷ Art. 37 lid 3 van Richtlijn 2006/43/EU en overweging 75 bij de CSRD.

⁸ Op p. 3 van de conceptnota van toelichting bij het ontwerpbesluit wordt hier ook op gewezen: "De status van duurzaamheidsinformatie komt meer op één lijn te staan met de financiële informatie in de jaarrekening".

vinden wij het wenselijk dat de duurzaamheidsrapportage ter vaststelling aan de algemene vergadering wordt voorgelegd. Dit gebeurt nu ook al met de jaarrekening⁹ en het is logisch en wenselijk om daarbij aan te sluiten. Via de jaarrekening legt het bestuur aan de hand van het uniforme IFRS-verslaggevingsraamwerk verantwoording af over de financiële uitkomsten van het door het bestuur gevoerde beleid. Via de duurzaamheidsrapportage legt het bestuur op basis van het Europese verslaggevingsraamwerk verantwoording af over de duurzaamheidsuitkomsten van het door het bestuur gevoerde beleid. Het gaat daarbij ook om de maatschappelijke en ecologische effecten op, en ook van, het verdienmodel.

Artikel 5:87c van de Wft schrijft voor dat institutionele beleggers moeten ‘toezien’ op de vennootschappen waarin is belegd ten aanzien van onder meer de strategie, niet-financiële prestaties en maatschappelijke en ecologische effecten. En grote financiëlemarktdeelnemers zijn verplicht om op hun website een verklaring over hun "due diligence" beleid ten aanzien van de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren te publiceren. Gelet op de door de (Europese) wetgever toebedeelde rol aan institutionele beleggers ten aanzien van het duurzaamheidsbeleid van beursvennootschappen, vindt Eumedion het een gemiste kans dat de minister het sluitstuk van de verantwoording over de duurzaamheidsrapportage niet heeft verankerd. Voor aandeelhouders die bezwaren hebben tegen de wijze waarop het duurzaamheidsbeleid door het bestuur is uitgevoerd, zit er nu niks anders op dan dat tot uitdrukking te brengen door tegen het ‘voorstel tot verlening van decharge van het bestuur’ te stemmen. Dat is nogal een paardenmiddel. De uitvoering van het duurzaamheidsbeleid is namelijk niet de enige verantwoordelijkheid van het bestuur. Eumedion meent daarom dat aandeelhouders een separate ‘stok achter de deur’ zouden moeten hebben wanneer zij niet tevreden zijn over het gevoerde duurzaamheidsbeleid. Eumedion adviseert daarom om aandeelhouders een bindende stem te geven over de duurzaamheidsrapportage. De rol van duurzaamheidsinformatie in de besluitvorming van langetermijnbeleggers kan nauwelijks worden onderschat; niet in het minst omdat het een essentiële indicator is voor de lange termijn levensvatbaarheid van een vennootschap en omdat het beleggers in staat stelt om een effectievere dialoog met het bestuur te voeren. De huidige situatie waarin de financiële verantwoording wél – via een oordeel over de jaarrekening – aan een bindende AVA-stem wordt onderworpen en de duurzaamheidsverantwoording niet doet geen recht aan het maatschappelijke en beleggersbelang van deze informatie. Een bindende AVA-stem sluit ook aan bij wetgeving in andere landen, zoals Zwitserland en Spanje. Daar komt bij dat een accountant (of andere partij die de duurzaamheidsrapportage mag beoordelen, zie paragraaf 3) een oordeel zal vellen over de vraag of de duurzaamheidsrapportage is opgesteld conform de eisen die daaraan krachtens de CSRD zijn gesteld. Net als bij de financiële verslaggeving, kan die accountant zijn

⁹ Zie art. 2:101 lid 3 BW.

oordeel over de duurzaamheidsrapportage onthouden, een verklaring met beperking afgeven of een afkeurende verklaring. Zeker in deze gevallen zou de algemene vergadering het laatste woord over de duurzaamheidsrapportage moeten hebben, omdat anders onduidelijk blijft wat precies de status is van die rapportage.

Zoals wij hierboven al uiteen hebben gezet, menen wij dat de hoofdlijnen met betrekking tot de duurzaamheidsrapportage en dus ook de bindende AVA-stem over die rapportage in de wet zelf zou(den) moeten worden opgenomen. Wat ons betreft zou dit punt moeten worden meegenomen in de ontwerpwet. Mocht toch worden vastgehouden aan de gekozen implementatiewijze – waarbij wordt vastgehouden aan de traditie van algemene maatregelen van bestuur ter uitvoering van richtlijnen die betrekking hebben op bestuursverslagen en andere bij de jaarrekening te voegen jaarlijkse verslagen en verklaringen – dan stellen wij voor om aan artikel 2 van het ontwerpbesluit het volgende lid toe te voegen: *“De duurzaamheidsrapportering wordt vastgesteld door de algemene vergadering. Vaststelling van de duurzaamheidsrapportering strekt niet tot kwijting aan een bestuurder onderscheidenlijk commissaris. Besluiten waarbij de duurzaamheidsrapportering wordt vastgesteld, worden in de statuten niet onderworpen aan de goedkeuring van een orgaan van de vennootschap of van derden”*.¹⁰

3. Wenselijk dat naast de externe accountant die de jaarrekening onderzoekt ook andere partijen de duurzaamheidsrapportage mogen beoordelen

Op p. 12/13 van de conceptnota van toelichting wordt erop gewezen dat de CSRD uitgaat van onderzoek van de duurzaamheidsrapportage door de externe accountant die de jaarrekening onderzoekt. En dat de CSRD twee lidstaatopties bevat die ruimte bieden om een andere partij de duurzaamheidsrapportage te laten onderzoeken. Deze lidstaatopties worden – aldus de toelichting – thans verder verkend. Het is voor Eumedion niet duidelijk wanneer en op welke wijze de uitkomst van deze verkenning zal worden gecommuniceerd. Zoals wij in onze reactie op de ontwerpwet al uiteen hebben gezet, zou gelet op de verwevenheid tussen financiële en niet-financiële informatie in beginsel de accountantsorganisatie die de wettelijke controle van de jaarrekening verricht ook een assuranceoordeel moeten geven over de duurzaamheidsrapportage. Niettemin kan niet worden uitgesloten dat het in voorkomende gevallen wenselijk is dat een andere accountantsorganisatie of een geaccrediteerde onafhankelijke verlener van assurediensten een assuranceoordeel over de duurzaamheidsrapportage geeft. Gelet hierop acht Eumedion het wenselijk dat Nederland gebruik maakt van de lidstaatoptie om een andere accountantsorganisatie of een geaccrediteerde

¹⁰ Aansluiting is gezocht bij het reeds bestaande wetsartikel over de bindende AVA-stem over de jaarrekening (art. 2:101 BW).

onafhankelijke verlener van assurancediensten toe te staan de duurzaamheidsrapportage te beoordelen.¹¹

4. Afsluitende opmerkingen

- Eumedion verwelkomt dat in de conceptnota van toelichting wordt verduidelijkt dat beheerders van beleggingsinstellingen, beheerders van icbe's en beleggingsondernemingen die individuele vermogens beheren, niet onder de reikwijdte van het ontwerpbesluit vallen voor zover het gaat om beleggingen van hun klanten. Deze ondernemingen kunnen wel onder de reikwijdte van het ontwerpbesluit vallen wanneer het gaat om beleggingen voor eigen rekening.¹² Gelet op de reeds op institutionele beleggers van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zoals de Verordening (EU) 2019/2088 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector (hierna: SFDR)) en de reikwijdte van de CSRD lijkt ons deze uitleg ook logisch. Uit de CSRD volgt dat deze niet van toepassing is op de volgende financiële producten: beleggingsinstellingen en icbe's.¹³ Evenmin is de CSRD van toepassing op pensioenfondsen (mits zij geen vennootschap zijn in de zin van artikel 19bis CSRD¹⁴). Beheerders van beleggingsinstellingen, icbe's, pensioenfondsen en beleggingsondernemingen die vermogensbeheer verstrekken, zijn al onderworpen aan de rapportageverplichtingen op grond van de SFDR. Volgens overweging 10 bij de SFDR heeft die verordening *“ten doel informatieasymmetrieën in principaal-agent-relaties te verminderen met betrekking tot de integratie van duurzaamheidsrisico's, het in aanmerking nemen van ongunstige effecten op de duurzaamheid, het promoten van ecologische of sociale kenmerken en duurzaam beleggen door precontractuele en lopende informatieverschaffing aan eindbeleggers te verlangen van financiële marktdeelnemers en financieel adviseurs, wanneer zij als de agenten van die eindbeleggers (principalen) optreden”*. Het zou niet logisch (en ook disproportioneel) zijn als beheerders van beleggingsinstellingen, beheerders van icbe's en beleggingsondernemingen die individuele vermogens beheren daar bovenop op grond van de CSRD ook zouden moeten rapporteren over de beleggingen van hun klanten (met andere woorden over beleggingen die niet van henzelf zijn).¹⁵ De overwegingen bij de CSRD lijken daar ook niet vanuit te gaan. Zo wordt er in overweging 2 op gewezen dat het Europees Parlement en de Raad een aantal

¹¹ Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar de [Eumedion-reactie op het Voorontwerp voor de wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering](#).

¹² P. 27 van de conceptnota van toelichting.

¹³ Art. 1 lid 4 Richtlijn 2013/34/EU.

¹⁴ Dat wil zeggen *“Grote ondernemingen en kleine en middelgrote ondernemingen, met uitzondering van micro-ondernemingen, die organisaties van openbaar belang zijn zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1), a)”* van de Richtlijn 2013/34/EU. Zie ook p. 25 en 47 van de conceptnota van toelichting.

¹⁵ Zie ook art. 1:1 van de Wft (definitie beheren van een individueel vermogen): *“in de uitoefening van een beroep of bedrijf, anders dan als beheerder van een beleggingsinstelling of beheerder van icbe, op discretionaire basis voeren van het beheer over financiële instrumenten die toebehoren aan een persoon dan wel over aan deze persoon toebehorende middelen ter belegging in financiële instrumenten op grond van een door deze persoon gegeven opdracht”*. En de in artikel 1:1 Wft opgenomen definities van beleggingsinstelling en icbe.

wetgevingshandelingen hebben vastgesteld in het kader van de uitvoering van het actieplan voor de financiering van duurzame groei. In dat kader wordt aangegeven dat de SFDR de wijze regelt waarop financiëlemarktdeelnemers en financieel adviseurs duurzaamheidsinformatie moeten verschaffen aan beleggers en vermogensbeheerders. Daarnaast wordt op meerdere plaatsen in de overwegingen bij de CSRD gewezen op het belang van aansluiting bij de SFDR zodat onder de SFDR vallende financiëlemarktdeelnemers inzicht kunnen krijgen in de risico's en gevolgen van hun beleggingen en kunnen voldoen aan de informatieverschaffingsverplichtingen van de SFDR. Wel heeft Eumedion nog de volgende meer technische opmerkingen ten aanzien van de toepassing van het ontwerpbesluit op beheerders van beleggingsinstellingen en beleggingsondernemingen:

1) In artikel 2 van het ontwerpbesluit valt het volgende te lezen: *“Dit besluit is niet van toepassing op een beleggingsinstelling of icbe als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht”*. In voornoemd artikel wordt het onderdeel uit de CSRD geïmplementeerd waaruit volgt dat deze niet van toepassing is op de volgende financiële producten: beleggingsinstellingen en icbe's.¹⁶ Eumedion vindt het wenselijk dat in de nota van toelichting wordt verduidelijkt dat dit betekent dat beheerders van beleggingsinstellingen en beheerders van icbe's niet hoeven te rapporteren over de duurzaamheidsimpact van de beleggingen die via deze beleggingsinstellingen/icbe's worden gedaan.

2) Zoals hierboven al is aangegeven, volgt uit de nota van toelichting dat beleggingsondernemingen die individuele vermogens beheren, niet onder de reikwijdte van het ontwerpbesluit vallen voor zover het gaat om beleggingen van hun klanten. Eumedion vindt het wenselijk dat in de nota van toelichting wordt verduidelijkt dat beleggingen die worden gedaan uit hoofde van individueel discretionair beheerde mandaten voor specifieke klant(en) ook zijn uitgezonderd. Bij dergelijke mandaten staan de beleggingen immers op naam van de klant en is het ook aan de klant om het beleggingsbeleid en het duurzaamheidsbeleid/ duurzaamheidsvoorkeuren van dat mandaat te bepalen en niet aan de vermogensbeheerder.

- Eumedion verwelkomt verder de keus om gebruik te maken van de lidstaatoptie om voor te schrijven dat de assuranceverklaring over de duurzaamheidsrapportering wordt opgenomen als afzonderlijk onderdeel van de accountantsverklaring.¹⁷ Dat bevordert de consistentie tussen het (accountants)onderzoek van de duurzaamheidsrapportering en de controle van de jaarrekening en de kenbaarheid van de dwarsverbanden tussen financiële en duurzaamheidsinformatie bij de gebruikers van de verklaringen. Wij kunnen ons dan ook vinden in de opmerking in de conceptnota van toelichting (p. 14/15) dat de *“opname van de assuranceverklaring in de*

¹⁶ Art. 1 lid 4 Richtlijn 2013/34/EU.

¹⁷ Zie p. 14/15 van de conceptnota van toelichting. Wanneer de wettelijke controle van de jaarrekening en de assurance van de duurzaamheidsrapportering door dezelfde auditor wordt uitgevoerd.

accountantsverklaring ervoor zorgt dat alle informatie omtrent de controle en het onderzoek door de accountants op een plek te vinden is en als zodanig herkenbaar is”.

- Artikel 8 tweede lid van het ontwerpbesluit stelt eisen aan de inhoud van de assuranceverklaring. Uit onderdeel e volgt dat die verklaring *“een assuranceoordeel op basis van een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid over de overeenstemming van de duurzaamheidsrapportering met de bij en krachtens de wet gestelde voorschriften”* moet bevatten. In de praktijk zijn er nu al accountants die een hogere mate van zekerheid (dat wil zeggen een redelijke mate van zekerheid) verschaffen bij de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie. Wat ons betreft zou het ontwerpbesluit de ruimte moeten bieden om dat te blijven doen. Eumedion adviseert om het ontwerpbesluit in de hiervoor bedoelde zin aan te passen. Dat kan eenvoudig worden gedaan door in artikel 8 tweede lid onderdeel e het woordje tenminste op te nemen (een assuranceoordeel op basis van een assuranceopdracht met ten minste een beperkte mate van zekerheid).
- Voorts heeft Eumedion nog een meer technische opmerking. Op p. 10/11 van de conceptnota van toelichting valt het volgende te lezen *“Daarom is het vastleggen in een algemene maatregel van bestuur van nadere voorschriften ten aanzien van (de inhoud van) het bestuursverslag en een afzonderlijk jaarlijks verslag (in dit geval het verslag inzake duurzaamheid) de meest aangewezen weg”*. Eumedion vraagt zich af hoe deze passage gerijmd moet worden met de CSRD zelf waarbij er vanuit wordt gegaan dat de duurzaamheidsinformatie in het bestuursverslag wordt opgenomen (en niet in een afzonderlijk jaarlijks verslag).

Eumedion zou het zeer op prijs stellen als bovenstaande punten worden betrokken in de voorbereiding van het definitieve besluit. Wij zijn uiteraard graag bereid ons commentaar mondeling nader toe te lichten. Onze contactpersoon is Diana van Kleef (diana.vankleef@eumedion.nl, tel. 070 2040 302).

Met vriendelijke groet,

Drs. Rients Abma
Directeur Eumedion

Zuid Hollandlaan 7
2596 AL DEN HAAG